

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิชาภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ในขณะเดียวกันต้องมีการประเมินผลอยู่เสมอ เพื่อทราบพัฒนาการและปัญหาในการเรียนภาษาของผู้เรียนว่าดำเนินไปอย่างไรบ้าง ดังนั้น ในการวัดผลการเรียนวิชาภาษาไทยครูจึงควรวัดผลการเรียนของนักเรียนเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้มีพฤติกรรมเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ครูก็ต้องหาข้อบกพร่องทั้งของนักเรียน และการสอนของครู แล้วจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ แล้วครูก็จะได้สอนหรือส่งเสริมพฤติกรรมด้านอื่นต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 1)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผลระหว่างเรียนเป็นการดำเนินการในระดับชั้นเรียน จุดหมายสำคัญเพื่อมุ่งหาคำตอบว่านักเรียน มีพัฒนาการและความก้าวหน้าในการเรียนรู้เพียงใด นักเรียนคนใดต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขด้านใดบ้าง ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องมีการวัดประเมินความรู้ ความก้าวหน้าของนักเรียนตามแผนการเรียนรู้ และสามารถตอบคำถามได้ว่านักเรียนแต่ละคน มีความรู้ ความสามารถมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง การประเมินผลเป็นระยะ เป็นรายเรื่องรายสัปดาห์ จะช่วยให้ครูสามารถพัฒนาช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 28)

การวัดและประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องดำเนินการควบคู่กันไป การบูรณาการหรือการประสานประสานการวัดและการประเมินผลกับการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน จะส่งผลต่อการพัฒนาด้านการศึกษาหลายประการ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนานั้นการวัดและประเมินผลจะมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยการประเมินจะมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ ทางตรงก็จะให้ข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนผลทางอ้อมก็จะเป็นสิ่งชี้แนะการเรียนการสอน ดังนั้นผู้จัดการศึกษาจึงสามารถนำผลทั้งสองลักษณะที่เกิดขึ้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการจัดการศึกษาได้ ดังนั้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านภาษาจึงเป็นงานที่ยาก ซึ่งต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับภาษาและการพัฒนาทางภาษา ดังนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ด้านภาษาจำเป็นต้องเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ภาษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานที่เหมาะสม (กรมวิชาการ. 2545 : 25)

นักศึกษามีแนวคิดว่าการเรียนการสอนจะมุ่งเน้นเรื่องการบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนมากกว่าการเปรียบเทียบความสามารถระหว่างกลุ่มนักเรียน จึงเกิดแนวคิดในการแบ่งประเภทของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม และแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ สำหรับแบบทดสอบอิงเกณฑ์มีหลักการที่สำคัญคือ จะมุ่งเน้นความรู้ความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (ยาวดี วิบูลย์ศรี. 2549 : 26)

โดยปกติ แบบทดสอบอิงเกณฑ์ส่วนใหญ่จะใช้ทดสอบย่อย เพื่อตรวจสอบทักษะต่าง ๆ ของนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนการสอน หรือใช้ในสถานการณ์ทดสอบวัดระดับความสามารถในชั้นรอบรู้ของผู้เรียน เพราะระบบการเรียนการสอนในโรงเรียน เมื่อได้ดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยจบแล้ว มีการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่า นักเรียนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถึงระดับของความสามารถในชั้นรอบรู้หรือไม่เพียงใด แบบทดสอบอิงเกณฑ์จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในชั้นเรียน ที่จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้บรรลุขั้นการเรียนรู้ในเนื้อหาที่กำหนด (ยาวดี วิบูลย์ศรี. 2549 : 36)

การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน โดยเทียบกับผลการวัดและประเมินก่อนเรียน การวัดและประเมินระหว่างเรียนจะทำให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน ในขณะเดียวกันยังสะท้อนให้เห็น ถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย ข้อมูลจากการวัดและประเมินระหว่างเรียนจะเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้เรียน ครูผู้สอน

สถานศึกษา และผู้ปกครอง สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่แตกย่อยมาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน (ทิวัดถ์ มณีโชติ. 2549 : 32)

ดังนั้น การประเมินผลระหว่างภาคเรียน หรือการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน จึงเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะใช้วิธีการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ เพราะการวัดผลแบบอิงเกณฑ์เป็นการวัดผล ที่มุ่งพัฒนาความสามารถของนักเรียนให้ตรงเป้าที่สุด ทั้งนี้เพราะเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ หรือแบบทดสอบอิงเกณฑ์เป็นแบบทดสอบที่บรรจุเนื้อหาสาระของข้อสอบที่เฉพาะเจาะจงสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ มีคะแนนจุดตัด หรือคะแนนเกณฑ์เพื่อตัดสินผู้สอบว่ามีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือยัง จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้มีการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและระเบียบการประเมินผลระดับประถมศึกษา (บุญเชิด ภิญ โญอนันตพงษ์. 2527 : 5)

การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในปัจจุบันประสบปัญหา มาก กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการอ่านและการเขียน ไม่ว่าจะเป็นการสะกดคำ การเว้นวรรคตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำในภาษาไทย จากการสังเกตการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อตรวจสอบงานในวิชาต่าง ๆ การตรวจงานการเขียนเรียงความ การรายงานหน้าชั้นเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีการใช้คำในภาษาไทยผิด เช่น การเรียงรูปประโยคไม่ถูกต้อง ใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องตามความหมายบริบทของภาษา ใช้ภาษาไม่เหมาะสม กับกาลเทศะ สถานที่ และบุคคล ทำให้ข้อความที่เขียนไม่สามารถสื่อความหมายได้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากปัญหาดังกล่าว สาเหตุส่วนหนึ่งน่าจะมาจากหลังจากที่เรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนย่อยแล้ว ครูผู้สอน ไม่มีการวัดผลและประเมินผล เพื่อประเมินความรู้ของนักเรียนอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนภาษาไทยควรให้ความรู้ที่ถูกต้อง และ มีการวัดผลประเมินผลหลังจากที่เรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนย่อยแล้ว เพราะการวัดผลและประเมินผลจะเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถตรวจสอบผลของกระบวนการทางการเรียน ได้ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่ หรือมีปัญหาดังใดบ้าง เพื่อนำเอาผลของการวัดผลมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา ติดตาม และตัดสินผลทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวทางการปฏิบัติในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและ

ประเมินผลวิชาภาษาไทยที่มีอยู่ขณะนี้คือ ครูขาดเครื่องมือวัดผลตามตัวชี้วัด ไม่มีแบบทดสอบที่ได้รับการสร้างอย่างเป็นระบบ อาจทำให้การวัดและประเมินผลไม่มีคุณภาพเพียงพอ คือขาดความเที่ยงตรงความเชื่อถือได้ และที่สำคัญคือขาดความยุติธรรมสำหรับผู้เรียน

จากปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และหาคะแนนจุดตัดที่เหมาะสม รวมทั้งหาคุณภาพของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นด้วย ซึ่งแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่สร้างขึ้นนี้ จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนได้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดของหลักสูตร ได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีความสำคัญต่อการวัดความรู้ด้านการเรียนของแต่ละบุคคล ว่าผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ขั้นต่ำหรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ เมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยการเรียนย่อย ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 28 - 29) และยังเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ในเนื้อหาวิชาอื่น ชั้นอื่น และสาระการเรียนรู้อื่น ๆ อีกต่อไป

คำถามการวิจัย

แบบทดสอบอิงเกณฑ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ ที่สร้างขึ้น มีคะแนนจุดตัด และคุณภาพเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาคะแนนจุดตัดของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่สร้างขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1

ปีการศึกษา 2553 จำนวน 368 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 ผู้วิจัย กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie and Moagan (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 217) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 368 คน

3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ 7 ชนิด ดังนี้

ชนิดที่ 1 คำนาม

ชนิดที่ 2 คำสรรพนาม

ชนิดที่ 3 คำกริยา

ชนิดที่ 4 คำวิเศษณ์

ชนิดที่ 5 คำเชื่อม

ชนิดที่ 6 คำบุพบท

ชนิดที่ 7 คำอุทาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion – Referenced Test) คือ ชุดของคำถามที่สร้างขึ้น ตามตัวชี้วัด และนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาเปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด เพื่อตัดสินว่าผู้สอบคนใดเป็นผู้รอบรู้หรือไม่รอบรู้

ชนิดของคำ หมายถึง การแบ่งคำในภาษาไทยออกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเชื่อม และ คำอุทาน

ตัวชี้วัด หมายถึง การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค โดยเขียนใน ลักษณะที่บอกพฤติกรรมของนักเรียนว่าเมื่อเรียนในแต่ละหน่วยย่อยแล้ว นักเรียนสามารถ เรียนรู้อะไรได้บ้าง ภายใต้งื่อนไข และเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขแทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการวัด โดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์เป็นเครื่องมือในการวัด และนำตัวเลขที่ได้จากการวัดมาตีค่าอย่างมีเหตุผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

คุณภาพของแบบทดสอบ หมายถึง คุณลักษณะของแบบทดสอบที่สามารถวัดในด้านค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความยาก (Difficulty) หมายถึง ค่าแสดงถึงร้อยละหรือสัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อสอบนั้นถูก หรือที่เลือกตอบคำตอบนั้น ระดับความยากที่อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม ควรอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80

2. อำนาจจำแนก (Sensitivity Index) หมายถึง ประสิทธิภาพของข้อสอบในการจำแนกนักเรียนออกเป็นผู้เรียนรู้แล้วกับผู้ที่ยังไม่เรียนรู้

3. ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการวัดถูกต้อง แม่นยำ และตรงตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด ในการวิจัยครั้งนี้หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบโดย

3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบที่วัด ได้ตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด

3.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หมายถึง ประสิทธิภาพ ของแบบทดสอบในการจำแนกผู้ที่เรียนแล้วกับผู้ที่ยังไม่ได้เรียน โดยถือแนวคิดที่ว่าผู้ที่เรียนแล้วน่าจะสอบผ่าน ผู้ที่ยังไม่ได้เรียนน่าจะสอบไม่ผ่าน

4. คะแนนจุดตัด (Cut – off scores) หมายถึง มาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินการเรียนรู้ ขั้นต่ำสุดของนักเรียนออกเป็นผู้รอบรู้ หรือผู้ไม่รอบรู้ ได้อย่างสมเหตุสมผล

5. ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง คุณสมบัติของการวัดที่สามารถวัดนักเรียนได้คงที่ แน่นนอน ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็จะได้ผลเหมือนเดิม

ผู้รอบรู้ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจากการสอบเท่ากับหรือสูงกว่าคะแนนจุดตัด

ผู้ไม่รอบรู้ หมายถึง นักเรียนที่ได้คะแนนจากการสอบต่ำกว่าคะแนนจุดตัด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 ฉบับ ไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินความรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีคุณภาพ
2. ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ในเนื้อหาวิชาอื่น ชั้นอื่น และสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY